

Minnesmärket i vildmarken.

En besök vid Gustaf Adolfs-memorialen vid Rhen
—af—
Prof. Vilhelm Lundström.

I Minnesmärket i vildmarken — jag vet inte bättre namn på ett monument, som jag en morgon i sommar under min vistelse i Frankfort am Main besökte.

Sedan min barnom hade jag drömt om att en gång få valfärda till det gamla. Redan ur skolbänkerna hade jag insupit några ord om Gustaf Adolfs stolta tåg över Rhen och om minnesmärket, som han själv låtit uppföra på den plats, där en svensk kung med sin segnande här betvingade den konungen bland floder i Västeuropa.

Och jag minnes ännu min lärare ord: Gustaf Adolf ville leva i sina gränser, inte i något yttre prunkande monument. Obekant vid Rhen är så godt som det enda minne av sin egen, som Gustaf Adolf själv låtit uppföra. Och även den är utan inskrift — i ett ord förtäljer från dess kala, på hvarandra lyfta stenblock om den bragd, vars minne den bär, och om hjälten, som var dess uppförare och ledare. Efteråt, den, som stannar inför det namnlösa monumentet, ser blott att någon stor händelse där inträffat — hvilken, ja det får den själva efterforskas.

Gamle Rogberg, som lärde mig detta, hvilat sedan länge i den svenska jord, hade inte alltid så trefliga att dras med. En har ett lugnast då en älskade samman. Nu har jag både hus och jord och pengar på banken. Så på mej gav de ingen nöd. Och jag har min frihet. Kan jag på något sätt komma när jag tycker. Och knitter har jag heller inga att söra för. När jag knippt min tröja har jag hälsat mitt fä.

Så kunde Kunta-Kristina prata under det hennes små klicka, bruna ögon glittrade som på en spjutspets.

Nu låg hon som sagt och plockade potatis i sin tjappa. Just som hon åter tittade på sig ett tag från sin framträdande ställning, som om hennes gamla rygg att värka, fick hon ögon på en figur, som kom glidande på hvarigen, hvilken stök strök alldeles in till stugugården.

Hvem kan det vara? tänkte hon. — Han går så uselt som en hus på en tjärad sticka. — Vandraren kom långsamt närmare. — Nå, så saunt jag lever, utbrast gumman högt. — Å, inte Kristian på Kullen! Hvad väns han här efter? Och så uselt som han går! De så visst rent ut må ha.

Gubben hade emellertid kommit fram. — Goeftmiddags! hälsade han. — Gudguds Kristian! Å du ute i trasor? — Ja, sade han och stödde sig uppåt på sin tjappa. — Jag tänkte mig här till Isak i Storgård. De så rent för uselt för mej nu, vet du Kristina, och nu tänkte jag tala vid Isak, som så ord förde i kommunalen och be'n att få komma in på fattighuset.

— Nää, hvad säger du, Kristian? Ska du in på fattighuset? Å de så lå lå för dej?

— Ja, sade han enkelt, — de så som de å. Hvad ska väl en gubbsackare göra då han blir gammal och skräpfull och ingenting har, utan krypa in på fattighuset. Du kan tacka vår Herre du, Kristina, som så framtiden för. För se den å de långt lättare att reda sig å åren börja tynga och en ingenting kan utträtta. — Åh, så slog hon bort och började åter att sprätta i jordparelandet. — De va en välsignat granna pantofflor, du har, tyckte Kristian om en stund.

— Åhja, gudskelof, de gå ju an, medaf hon och småmyste. — Men att de skulle bli så dåligt för dej, Kristian, återtog hon tråden. — De kunde så allam. Svenska regeringen ingrep och såg sig trungen att 1707 låta flytta monumentet ett stycke upp på stranden, där det kunde vara utom räckhåll för Rhens våldsamheter.

Allt fortfarande var det dock synligt från den långa trafikerade floden, allt fortfarande nämnes det ofta i reseskildringar af dåtida Rhenfarare. Men så kom flodens reglering — den stora Rhenkröken fick ett dovt, tråkigt, traktat försumpad och övergaf sig allt mer, och minnesmärket i skogslunden vid Rhen blev ett minnesmärke i vildmarken.

År 1834 öfvertog Hessen-Darmstadt regeringen vården om monumentet. Det sista bandet med Sverige var därmed löst. Då och då har sedan dess byn Erfelden, belägen en knapp half mil därifrån, fått någon liten minnesfest, där, då och då arbetar sig äfven någon Gustaf-Adolfs-beundrare dit. Men ofta sker det icke.

Gammal kärlek.

En bygdehistoria från Halland.

Gamla Kunta-Kristina låg en varm septemberdag och rotade i sitt lilla jordpareland. Hon tog bekvämt för sig själv, det lilla kärlekslivet, medan hennes flitiga händer efter hand fylldes den engrepede korgen med stora, sköna, friska potatis.

— I år har då vår Herre varit riktigt spanlersam", pratade hon för sig själv. Så välsignat granna pantofflor har jag inte fått på många Herrans år. De å ett riktigt hjärtligt nöje att plocka dem.

Så ratade hon på sin gamla rygg ett tag och såg med en öm blick på sin lilla röda stuga, som välsad och näst med vita gardiner och röda persienner i fönstret stod och solade sig i glansen af den dalande hösten. Ja, det var en vacker stuga. Men så var dess ägarinna heller inte den som latade sig, vare sig vid spinnet eller i jordparelandet. Och rent och fint skulle hon ha omkring sig, annars trides hon inte.

Kunta-Kristina hörde till den sorts sällsynta människor, som bli afhållna af alla. Ett godt humör hade hon och en ledig tunga. Men ändå så var hon inte den som sprang med sladder byxor i den kring. Det låg inte för henne. — Må andra skita sitt, brukade hon säga, — och jag mitt, så å vi alla kvitt.

Gumman hade allrig varit gift. — Giftas å inte enmans göra, sade hon. — En tostaackare som å både fattig och ful å de aldrig stort ref efter. Och lika glad kan en vara. Man folk å inte alltid så trefliga att dras med. En har ett lugnast då en älskade samman. Nu har jag både hus och jord och pengar på banken. Så på mej gav de ingen nöd. Och jag har min frihet. Kan jag på något sätt komma när jag tycker. Och knitter har jag heller inga att söra för. När jag knippt min tröja har jag hälsat mitt fä.

Så kunde Kunta-Kristina prata under det hennes små klicka, bruna ögon glittrade som på en spjutspets.

Nu låg hon som sagt och plockade potatis i sin tjappa. Just som hon åter tittade på sig ett tag från sin framträdande ställning, som om hennes gamla rygg att värka, fick hon ögon på en figur, som kom glidande på hvarigen, hvilken stök strök alldeles in till stugugården.

Hvem kan det vara? tänkte hon. — Han går så uselt som en hus på en tjärad sticka. — Vandraren kom långsamt närmare. — Nå, så saunt jag lever, utbrast gumman högt. — Å, inte Kristian på Kullen! Hvad väns han här efter? Och så uselt som han går! De så visst rent ut må ha.

Gubben hade emellertid kommit fram. — Goeftmiddags! hälsade han. — Gudguds Kristian! Å du ute i trasor? — Ja, sade han och stödde sig uppåt på sin tjappa. — Jag tänkte mig här till Isak i Storgård. De så rent för uselt för mej nu, vet du Kristina, och nu tänkte jag tala vid Isak, som så ord förde i kommunalen och be'n att få komma in på fattighuset.

— Nää, hvad säger du, Kristian? Ska du in på fattighuset? Å de så lå lå för dej?

— Ja, sade han enkelt, — de så som de å. Hvad ska väl en gubbsackare göra då han blir gammal och skräpfull och ingenting har, utan krypa in på fattighuset. Du kan tacka vår Herre du, Kristina, som så framtiden för. För se den å de långt lättare att reda sig å åren börja tynga och en ingenting kan utträtta. — Åh, så slog hon bort och började åter att sprätta i jordparelandet. — De va en välsignat granna pantofflor, du har, tyckte Kristian om en stund.

— Åhja, gudskelof, de gå ju an, medaf hon och småmyste. — Men att de skulle bli så dåligt för dej, Kristian, återtog hon tråden. — De kunde så allam. Svenska regeringen ingrep och såg sig trungen att 1707 låta flytta monumentet ett stycke upp på stranden, där det kunde vara utom räckhåll för Rhens våldsamheter.

Allt fortfarande var det dock synligt från den långa trafikerade floden, allt fortfarande nämnes det ofta i reseskildringar af dåtida Rhenfarare. Men så kom flodens reglering — den stora Rhenkröken fick ett dovt, tråkigt, traktat försumpad och övergaf sig allt mer, och minnesmärket i skogslunden vid Rhen blev ett minnesmärke i vildmarken.

År 1834 öfvertog Hessen-Darmstadt regeringen vården om monumentet. Det sista bandet med Sverige var därmed löst. Då och då har sedan dess byn Erfelden, belägen en knapp half mil därifrån, fått någon liten minnesfest, där, då och då arbetar sig äfven någon Gustaf-Adolfs-beundrare dit. Men ofta sker det icke.

de väl hvarken du eller jag tänka oss på den tiden då vi — — Ja de å förunderligt hvad livet far illa må somliga.

— Ja, instämde han, — de å må lyckans ljus precis som må hjälpen på en vagn då en kör på en lertig vagn. Den åa kungen far hit och den åa åa åa. Såliga hänga sig fast mellan skivorna och komma sej fram i världen och somliga trilla i diket. Jag hör visst till dem som kommit dit. — Så du pratar, Kristian! Men vill du inte gå in och få dej en lär kaffe. Jag har satt petter i ugnskåpet, så jag tror att han hållit sej varm. Men nå, starkt har jag inte. Sån't har jag aldrig kunnat li.

Tackar som bjöd! Kaffeåren har jag alltid tyckt så om. — Och så gick Kristian med in i stugan, som lade maten på det hvitkrädd golvet.

Kristina hade duk på bordet och satte fram kaffe och nybakad hvetebröd. Och så bad hon gästen hålla till godo. Kristian tackade och flyttade sig fram till bordet.

— De va orimligt hvad du har't gjort, tyckte han om en stund och lät en beundrande blick glida öfver rummet.

Kristina småmyste. — Den något spår, den något här, sade hon och bjöd Kristian af bullarna.

Kristian å en stund under tystnad. — Så sade han:

— Jaha, du Kristina, de å allt andra tider nu, både för dej och mej — och här för mej.

— Joo, du. Minns du den tiden, då de var på tal, att du och jag skulle ge oss tillhopa? Jag var, bevars, inte rik nog, och då tog du Hans Nils Malena. Men det blef ingen lycka må hennes penga. Och själv var hon visst ett räffla. — Ja, jag säger bara som andra säga. De döde så en inte så.

Kristian suckade. — Ja, de var ett dåligt byte, jag gjorde den gången. Och jag har minns nog fått ångri mej, må du tro. Men det var som gjort, var gjort och stod inte att ändra. Men enda trösten å att jag låte å ena om en så'n dumhet.

— Ja, gudskelof, de å allt många som far efter lycka och få fatt i olycka.

Kristian nickade bifallande. Nu hade han fått och ville tacka för trakteringen.

— Ingenting att tacka för, tyckte hon.

— Så ville han gå. — Åh, sitt ditt höjd hon. — Du har väl inte så brått håller. Kristian satte sig på soffan och det talades om mångahanda ting. — Tror du inte, sade hon om en stund, — att det kommer att kännas tungt för dej att sitta på fattighuset och tugga sönderns bröd?

Kristian stök med afvig hand ett par tårar i ögonkräna.

— Jaha, du Kristina, du kan alltså vara glad, som slipper att komma dit. De å ett hårdt öde. Men en slipper väl från't en gång.

Kristina såg på ungdomsvännen. Så underligt, tänkte hon, Kristian, som en gång forsknatt henne för hon var fattig, satt nu här som en stae-kare, ett vrak, en tiggare!

— Herre Gud, om hon skulle få ha honom från fattighuset! Ta honom till sig, och —

— Kristian! utbrast hon och ställde sig rakt framför honom, — tycker du inte att vi två gamla ensamma stackars kunde slå våra påsar tillhopa? Två reda sig alltid bättre än en, och så slapp du fattighuset?

Hans blick blev stor och frågande. Han förstod inte.

— Begriper du inte? Återtog hon. — Jag var för fattig en gång, men nu kanske jag kunde gå an —

— De menar då väl aldrig? — Menar! När har du hört Kunta-Kristina säga ett och mena ett annat?

Kristian fick tårar i ögonen och rösten skalf.

— Kristina, du å rent för snäll, som vill ta dej an en så'n gammal mullig som jag. — Åh snick, tyckte hon. — En ska väl göra nå't för sin gamla vännen. Och när de så kommer gammal kärlek till —

O. Sjunneson.

Lär dig att höra dina egna ord med andras öron!

Det finnes människor, som handla orätt af konsekvens, emedan de i ett analogt fall också handlat orätt.

Det är vid oformodade fall eller en plöjlig olycka, som Chamberlains Liniment kan lita på att ersätta hushållens, som inte alltid kan vara till hands i ögonblicket. Då är det som Chamberlains Liniment aldrig släp för. Vid vrickningar, hugg slag och skaf-slag borttaga Chamberlains Liniment skärmen och smärten. Saljes af alla handlare.

Lutherska församlingen i Winnipeg.

Vakans tid.

Då pastor Mattson den 6 okt. 1903 afsade sig församlingen för en kalendares pastor P. A. Edquist i Danbury, Canada, enhälligt till församlingens lärare för en tid af 4 månader, räknad från den 1 dec. 1903. Pastor Edquist måtte ha afslagit denna kallelse, ty vid stämman den 7 dec. 1903, vid hvilken pastor Rosenthal från Scandinavia tjänstgjorde som ordförande, valdes B. Westerlund, St. Paul, enhälligt till församlingens pastor. Vid samma tillfälle valdes pastor August G. Olson i St. Paul till vice pastor för en tid af sex månader. Pastor Mattson fränträdde sin befattning den 1 dec. och den 19 i samma månad var pastor A. G. Olson här. Pastor Westerlund besvarade kallelsen nekande, och vid stämman den 26 jan 1904 blef pastor A. G. Olson enhälligt vald till församlingens lärare.

Pastor A. G. Olson 1903—1905. Nu kom en med ljusa förhoppningar, synbar framgång och så småningom icke så få besvärigheter. Pastor Olson afsade sig församlingen i sept. 1905. Hans tjänstetid skulle ha utlöp den 19 dec. men enligt begäran kvarstod han till dess församlingen återigen fick sin lärare.

I synodalstatistiken för 1905 finna vi följande uppgifter: kommunika-ter 215; folkmängd 416; kyrkoegen-dom \$15,000; skuld 6,000. (Enligt synodalstatistiken för året fört: 1904 — skulle det året intagits 136 personer på betyg och 100 barn. Icke så få af de särskildt under denna tid intagna ha sedan måst strykas ut af församlingen.) Till pastor Olsons efterträdare valdes

Pastor J. A. Ryden, 1906—1907. Pastor Ryden anlände till någon gång på varen eller sommaren 1906. Redan vid sin hitkomst var hans hälsa så dålig, och han var så sjuk, att han icke kunde påbörja sin tjänst. Församlingens svåra finansiella ställning och de därmed förknäpade och förtörnt förkommande bekymren voro icke ånande att verka hälsogivande. Han afsade sig församlingen den 17 jan. 1907 och flyttade en tid därefter till Minn. Enligt synodalstatistiken för 1906 finna vi följande uppgifter: kommunika-ter 215; folkmängd 416; kyrkoegen-dom \$15,000; skuld 6,000. (Enligt synodalstatistiken för året fört: 1904 — skulle det året intagits 136 personer på betyg och 100 barn. Icke så få af de särskildt under denna tid intagna ha sedan måst strykas ut af församlingen.) Till pastor Olsons efterträdare valdes

Pastor J. A. Ryden, 1906—1907. Pastor Ryden anlände till någon gång på varen eller sommaren 1906. Redan vid sin hitkomst var hans hälsa så dålig, och han var så sjuk, att han icke kunde påbörja sin tjänst. Församlingens svåra finansiella ställning och de därmed förknäpade och förtörnt förkommande bekymren voro icke ånande att verka hälsogivande. Han afsade sig församlingen den 17 jan. 1907 och flyttade en tid därefter till Minn. Enligt synodalstatistiken för 1906 finna vi följande uppgifter: kommunika-ter 215; folkmängd 416; kyrkoegen-dom \$15,000; skuld 6,000. (Enligt synodalstatistiken för året fört: 1904 — skulle det året intagits 136 personer på betyg och 100 barn. Icke så få af de särskildt under denna tid intagna ha sedan måst strykas ut af församlingen.) Till pastor Olsons efterträdare valdes

Pastor J. A. Ryden, 1906—1907. Pastor Ryden anlände till någon gång på varen eller sommaren 1906. Redan vid sin hitkomst var hans hälsa så dålig, och han var så sjuk, att han icke kunde påbörja sin tjänst. Församlingens svåra finansiella ställning och de därmed förknäpade och förtörnt förkommande bekymren voro icke ånande att verka hälsogivande. Han afsade sig församlingen den 17 jan. 1907 och flyttade en tid därefter till Minn. Enligt synodalstatistiken för 1906 finna vi följande uppgifter: kommunika-ter 215; folkmängd 416; kyrkoegen-dom \$15,000; skuld 6,000. (Enligt synodalstatistiken för året fört: 1904 — skulle det året intagits 136 personer på betyg och 100 barn. Icke så få af de särskildt under denna tid intagna ha sedan måst strykas ut af församlingen.) Till pastor Olsons efterträdare valdes

Pastor J. A. Ryden, 1906—1907. Pastor Ryden anlände till någon gång på varen eller sommaren 1906. Redan vid sin hitkomst var hans hälsa så dålig, och han var så sjuk, att han icke kunde påbörja sin tjänst. Församlingens svåra finansiella ställning och de därmed förknäpade och förtörnt förkommande bekymren voro icke ånande att verka hälsogivande. Han afsade sig församlingen den 17 jan. 1907 och flyttade en tid därefter till Minn. Enligt synodalstatistiken för 1906 finna vi följande uppgifter: kommunika-ter 215; folkmängd 416; kyrkoegen-dom \$15,000; skuld 6,000. (Enligt synodalstatistiken för året fört: 1904 — skulle det året intagits 136 personer på betyg och 100 barn. Icke så få af de särskildt under denna tid intagna ha sedan måst strykas ut af församlingen.) Till pastor Olsons efterträdare valdes

Pastor J. A. Ryden, 1906—1907. Pastor Ryden anlände till någon gång på varen eller sommaren 1906. Redan vid sin hitkomst var hans hälsa så dålig, och han var så sjuk, att han icke kunde påbörja sin tjänst. Församlingens svåra finansiella ställning och de därmed förknäpade och förtörnt förkommande bekymren voro icke ånande att verka hälsogivande. Han afsade sig församlingen den 17 jan. 1907 och flyttade en tid därefter till Minn. Enligt synodalstatistiken för 1906 finna vi följande uppgifter: kommunika-ter 215; folkmängd 416; kyrkoegen-dom \$15,000; skuld 6,000. (Enligt synodalstatistiken för året fört: 1904 — skulle det året intagits 136 personer på betyg och 100 barn. Icke så få af de särskildt under denna tid intagna ha sedan måst strykas ut af församlingen.) Till pastor Olsons efterträdare valdes

Pastor J. A. Ryden, 1906—1907. Pastor Ryden anlände till någon gång på varen eller sommaren 1906. Redan vid sin hitkomst var hans hälsa så dålig, och han var så sjuk, att han icke kunde påbörja sin tjänst. Församlingens svåra finansiella ställning och de därmed förknäpade och förtörnt förkommande bekymren voro icke ånande att verka hälsogivande. Han afsade sig församlingen den 17 jan. 1907 och flyttade en tid därefter till Minn. Enligt synodalstatistiken för 1906 finna vi följande uppgifter: kommunika-ter 215; folkmängd 416; kyrkoegen-dom \$15,000; skuld 6,000. (Enligt synodalstatistiken för året fört: 1904 — skulle det året intagits 136 personer på betyg och 100 barn. Icke så få af de särskildt under denna tid intagna ha sedan måst strykas ut af församlingen.) Till pastor Olsons efterträdare valdes

Pastor J. A. Ryden, 1906—1907. Pastor Ryden anlände till någon gång på varen eller sommaren 1906. Redan vid sin hitkomst var hans hälsa så dålig, och han var så sjuk, att han icke kunde påbörja sin tjänst. Församlingens svåra finansiella ställning och de därmed förknäpade och förtörnt förkommande bekymren voro icke ånande att verka hälsogivande. Han afsade sig församlingen den 17 jan. 1907 och flyttade en tid därefter till Minn. Enligt synodalstatistiken för 1906 finna vi följande uppgifter: kommunika-ter 215; folkmängd 416; kyrkoegen-dom \$15,000; skuld 6,000. (Enligt synodalstatistiken för året fört: 1904 — skulle det året intagits 136 personer på betyg och 100 barn. Icke så få af de särskildt under denna tid intagna ha sedan måst strykas ut af församlingen.) Till pastor Olsons efterträdare valdes

Pastor J. A. Ryden, 1906—1907. Pastor Ryden anlände till någon gång på varen eller sommaren 1906. Redan vid sin hitkomst var hans hälsa så dålig, och han var så sjuk, att han icke kunde påbörja sin tjänst. Församlingens svåra finansiella ställning och de därmed förknäpade och förtörnt förkommande bekymren voro icke ånande att verka hälsogivande. Han afsade sig församlingen den 17 jan. 1907 och flyttade en tid därefter till Minn. Enligt synodalstatistiken för 1906 finna vi följande uppgifter: kommunika-ter 215; folkmängd 416; kyrkoegen-dom \$15,000; skuld 6,000. (Enligt synodalstatistiken för året fört: 1904 — skulle det året intagits 136 personer på betyg och 100 barn. Icke så få af de särskildt under denna tid intagna ha sedan måst strykas ut af församlingen.) Till pastor Olsons efterträdare valdes

Pastor J. A. Ryden, 1906—1907. Pastor Ryden anlände till någon gång på varen eller sommaren 1906. Redan vid sin hitkomst var hans hälsa så dålig, och han var så sjuk, att han icke kunde påbörja sin tjänst. Församlingens svåra finansiella ställning och de därmed förknäpade och förtörnt förkommande bekymren voro icke ånande att verka hälsogivande. Han afsade sig församlingen den 17 jan. 1907 och flyttade en tid därefter till Minn. Enligt synodalstatistiken för 1906 finna vi följande uppgifter: kommunika-ter 215; folkmängd 416; kyrkoegen-dom \$15,000; skuld 6,000. (Enligt synodalstatistiken för året fört: 1904 — skulle det året intagits 136 personer på betyg och 100 barn. Icke så få af de särskildt under denna tid intagna ha sedan måst strykas ut af församlingen.) Till pastor Olsons efterträdare valdes

Pastor J. A. Ryden, 1906—1907. Pastor Ryden anlände till någon gång på varen eller sommaren 1906. Redan vid sin hitkomst var hans hälsa så dålig, och han var så sjuk, att han icke kunde påbörja sin tjänst. Församlingens svåra finansiella ställning och de därmed förknäpade och förtörnt förkommande bekymren voro icke ånande att verka hälsogivande. Han afsade sig församlingen den 17 jan. 1907 och flyttade en tid därefter till Minn. Enligt synodalstatistiken för 1906 finna vi följande uppgifter: kommunika-ter 215; folkmängd 416; kyrkoegen-dom \$15,000; skuld 6,000. (Enligt synodalstatistiken för året fört: 1904 — skulle det året intagits 136 personer på betyg och 100 barn. Icke så få af de särskildt under denna tid intagna ha sedan måst strykas ut af församlingen.) Till pastor Olsons efterträdare valdes

Pastor J. A. Ryden, 1906—1907. Pastor Ryden anlände till någon gång på varen eller sommaren 1906. Redan vid sin hitkomst var hans hälsa så dålig, och han var så sjuk, att han icke kunde påbörja sin tjänst. Församlingens svåra finansiella ställning och de därmed förknäpade och förtörnt förkommande bekymren voro icke ånande att verka hälsogivande. Han afsade sig församlingen den 17 jan. 1907 och flyttade en tid därefter till Minn. Enligt synodalstatistiken för 1906 finna vi följande uppgifter: kommunika-ter 215; folkmängd 416; kyrkoegen-dom \$15,000; skuld 6,000. (Enligt synodalstatistiken för året fört: 1904 — skulle det året intagits 136 personer på betyg och 100 barn. Icke så få af de särskildt under denna tid intagna ha sedan måst strykas ut af församlingen.) Till pastor Olsons efterträdare valdes

Pastor J. A. Ryden, 1906—1907. Pastor Ryden anlände till någon gång på varen eller sommaren 1906. Redan vid sin hitkomst var hans hälsa så dålig, och han var så sjuk, att han icke kunde påbörja sin tjänst. Församlingens svåra finansiella ställning och de därmed förknäpade och förtörnt förkommande bekymren voro icke ånande att verka hälsogivande. Han afsade sig församlingen den 17 jan. 1907 och flyttade en tid därefter till Minn. Enligt synodalstatistiken för 1906 finna vi följande uppgifter: kommunika-ter 215; folkmängd 416; kyrkoegen-dom \$15,000; skuld 6,000. (Enligt synodalstatistiken för året fört: 1904 — skulle det året intagits 136 personer på betyg och 100 barn. Icke så få af de särskildt under denna tid intagna ha sedan måst strykas ut af församlingen.) Till pastor Olsons efterträdare valdes

Pastor J. A. Ryden, 1906—1907. Pastor Ryden anlände till någon gång på varen eller sommaren 1906. Redan vid sin hitkomst var hans hälsa så dålig, och han var så sjuk, att han icke kunde påbörja sin tjänst. Församlingens svåra finansiella ställning och de därmed förknäpade och förtörnt förkommande bekymren voro icke ånande att verka hälsogivande. Han afsade sig församlingen den 17 jan. 1907 och flyttade en tid därefter till Minn. Enligt synodalstatistiken för 1906 finna vi följande uppgifter: kommunika-ter 215; folkmängd 416; kyrkoegen-dom \$15,000; skuld 6,000. (Enligt synodalstatistiken för året fört: 1904 — skulle det året intagits 136 personer på betyg och 100 barn. Icke så få af de särskildt under denna tid intagna ha sedan måst strykas ut af församlingen.) Till pastor Olsons efterträdare valdes

Pastor J. A. Ryden, 1906—1907. Pastor Ryden anlände till någon gång på varen eller sommaren 1906. Redan vid sin hitkomst var hans hälsa så dålig, och han var så sjuk, att han icke kunde påbörja sin tjänst. Församlingens svåra finansiella ställning och de därmed förknäpade och förtörnt förkommande bekymren voro icke ånande att verka hälsogivande. Han afsade sig församlingen den 17 jan. 1907 och flyttade en tid därefter till Minn. Enligt synodalstatistiken för 1906 finna vi följande uppgifter: kommunika-ter 215; folkmängd 416; kyrkoegen-dom \$15,000; skuld 6,000. (Enligt synodalstatistiken för året fört: 1904 — skulle det året intagits 136 personer på betyg och 100 barn. Icke så få af de särskildt under denna tid intagna ha sedan måst strykas ut af församlingen.) Till pastor Olsons efterträdare valdes

Pastor J. A. Ryden, 1906—1907. Pastor Ryden anlände till någon gång på varen eller sommaren 1906. Redan vid sin hitkomst var hans hälsa så dålig, och han var så sjuk, att han icke kunde påbörja sin tjänst. Församlingens svåra finansiella ställning och de därmed förknäpade och förtörnt förkommande bekymren voro icke ånande att verka hälsogivande. Han afsade sig församlingen den 17 jan. 1907 och flyttade en tid därefter till Minn. Enligt synodalstatistiken för 1906 finna vi följande uppgifter: kommunika-ter 215; folkmängd 416; kyrkoegen-dom \$15,000; skuld 6,000. (Enligt synodalstatistiken för året fört: 1904 — skulle det året intagits 136 personer på betyg och 100 barn. Icke så få af de särskildt under denna tid intagna ha sedan måst strykas ut af församlingen.) Till pastor Olsons efterträdare valdes

Pastor J. A. Ryden, 1906—1907. Pastor Ryden anlände till någon gång på varen eller sommaren 1906. Redan vid sin hitkomst var hans hälsa så dålig, och han var så sjuk, att han icke kunde påbörja sin tjänst. Församlingens svåra finansiella ställning och de därmed förknäpade och förtörnt förkommande bekymren voro icke ånande att verka hälsogivande. Han afsade sig församlingen den 17 jan. 1907 och flyttade en tid därefter till Minn. Enligt synodalstatistiken för 1906 finna vi följande uppgifter: kommunika-ter 215; folkmängd 416; kyrkoegen-dom \$15,000; skuld 6,000. (Enligt synodalstatistiken för året fört: 1904 — skulle det året intagits 136 personer på betyg och 100 barn. Icke så få af de särskildt under denna tid intagna ha sedan måst strykas ut af församlingen.) Till pastor Olsons efterträdare valdes

Pastor J. A. Ryden, 1906—1907. Pastor Ryden anlände till någon gång på varen eller sommaren 1906. Redan vid sin hitkomst var hans hälsa så dålig, och han var så sjuk, att han icke kunde påbörja sin tjänst. Församlingens svåra finansiella ställning och de därmed förknäpade och förtörnt förkommande bekymren voro icke ånande att verka hälsogivande. Han afsade sig församlingen den 17 jan. 1907 och flyttade en tid därefter till Minn. Enligt synodalstatistiken för 1906 finna vi följande uppgifter: kommunika-ter 215; folkmängd 416; kyrkoegen-dom \$15,000; skuld 6,000. (Enligt synodalstatistiken för året fört: 1904 — skulle det året intagits 136 personer på betyg och 100 barn. Icke så få af de särskildt under denna tid intagna ha sedan måst strykas ut af församlingen.) Till pastor Olsons efterträdare valdes

Past